

Пріхно І.М.

доктор економічних наук,
професор кафедри економіки та управління,
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2922-5548>

Prikhno Iryna

Cherkasy State Technological University

Бабич І.В.

кандидат хімічних наук, докторант,
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-7159-6046>

Babych Igor

Cherkasy State Technological University

Гупта Анвіт

здобувач наукового ступеня «доктор філософії з економіки»,
Черкаський державний технологічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-5251-6273>

Gupta Anvit

Cherkasy State Technological University

ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПАРТНЕРІВ

FINANCIAL AND INVESTMENT MECHANISMS FOR INCREASING THE BUSINESS REPUTATIONAL ATTRACTIVENESS OF UKRAINIAN ENTERPRISES FOR EUROPEAN PARTNERS

Анотація. У статті досліджено особливості функціонування фінансово-інвестиційних механізмів формування ділової репутаційної привабливості українських підприємств у процесі їх інтеграції до європейського економічного простору. Визначено зміст і структуру фінансово-інвестиційного механізму як системи, що поєднує фінансові, організаційні, правові та інституційні інструменти управління капіталом і ризиками. Обґрунтовано, що поєднання фінансових ресурсів із репутаційними чинниками підвищує довіру інвесторів і зміцнює позиції бізнесу на міжнародних ринках. Визначено роль державних гарантій, страхування ризиків, механізмів змішаного фінансування, приватного капіталу, «зелених» і соціальних облігацій у підвищенні інвестиційної привабливості. Доведено, що впровадження ESG-звітності, комплаєнсу та корпоративного управління забезпечує репутаційну стійкість і формує позитивний імідж України як надійного економічного партнера.

Ключові слова: фінансово-інвестиційний механізм, ділова репутаційна привабливість, державні гарантії, ESG-фінансування, страхування ризиків, комплаєнс, публічно-приватне партнерство, змішане фінансування.

Постановка проблеми. В процесі глобалізації та інтеграції української економіки у європейські та міжнародні ринки особливого значення набуває не лише фінансова спроможність підприємств, а й їхня ділова та репутаційна привабливість для потенційних партнерів. Репутаційна привабливість визначається здатністю підпри-

ємства демонструвати прозорість управління, відповідність міжнародним стандартам звітності та сталого розвитку, ефективне управління ризиками і готовність до партнерства на умовах довіри. Інтеграція українських підприємств у європейський економічний простір передбачає гармонійне поєднання фінансових ресурсів із

репутаційними активами, які формують у європейських інвесторів та контрагентів відчуття стабільності, надійності та прогнозованості господарської діяльності. Саме узгоджене використання фінансово-інвестиційних інструментів і репутаційного капіталу стає ключовим чинником зміцнення довіри до українських компаній у спільному ринковому середовищі ЄС.

У цьому контексті фінансово-інвестиційні механізми виступають не лише як джерело капіталу, а й як інструменти формування репутаційного капіталу підприємства. Гарантії, змішане фінансування, «зелені» облігації, страхові продукти та прозора корпоративна звітність виконують одночасно фінансову і комунікаційну функції: вони сигналізують про управлінську зрілість, дотримання стандартів ESG та готовність до довгострокового партнерства. Саме поєднання фінансової прозорості та дотримання міжнародних практик корпоративного управління створює умови для формування довіри європейських партнерів і сприяє інтеграції українських компаній у міжнародний економічний простір.

Таким чином, кожен фінансовий механізм необхідно розглядати одночасно як інструмент акумулювання ресурсів і як комунікаційну практику, що передає зовнішнім стейкхолдерам інформацію про якість проєкту чи підприємства, тим самим підвищуючи його ділову репутаційну привабливість. Такий підхід лежить в основі сучасних ініціатив ЄС і міжнародних фінансових інституцій у межах Enlargement and Eastern Neighbourhood Policy щодо відбудови та трансформації української економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування фінансово-інвестиційних механізмів розвитку підприємств та їхнього впливу на конкурентоспроможність і репутаційний капітал активно досліджується в сучасній економічній науці. Зокрема, Ю. Ус [1] та М. Ігнатенко, Л. Леваєва, А. Заболотній [2] розглядають фінансово-інвестиційний механізм як інструмент залучення і використання інвестиційних ресурсів у системі стратегічного управління підприємством. А. Іващенко [3] наголошує на системному характері такого механізму, який об'єднує фінансові, організаційні та регуляторні елементи. Л. Савчук і А. Черер [4] підкреслюють важливість інтеграції фінансово-інвестиційних стратегій у розвиток суб'єктів господарювання з метою забезпечення стійкого зростання.

Серед сучасних напрямів дослідження важливе місце посідає вивчення державних гарантій та механізмів розподілу ризиків як складових інвестиційного середовища (Ю. Вергелюк,

А. Болдова, Н. Москаленко [5]). Європейські інституції (EIB, ECFP, CSP) [6–8] пропонують ефективні моделі змішаного фінансування (blended finance), що створюють умови для залучення приватного капіталу в стратегічні галузі. В Україні такі підходи підтримуються діяльністю фондів USF, Angel One Fund, UMAEF [9–11], що сприяють інституційному укоріненню інвестиційної культури.

У свою чергу, питання страхування політичних, кредитних і валютних ризиків набули особливої актуальності в період воєнного стану, що висвітлено у працях О. Варченко, О. Драган та К. Ткаченко [14]. Питання публічно-приватного партнерства як механізму підвищення інвестиційної привабливості проаналізоване у роботах П. Шилепницького й І. Петрової [20], які наголошують на його значенні для відбудови та модернізації української економіки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на суттєві наукові напрацювання, недостатньо досліджено репутаційний аспект фінансово-інвестиційних механізмів, зокрема їхній вплив на формування ділової репутаційної привабливості підприємств у контексті інтеграції до європейських ринків. Потребують подальшого розкриття такі аспекти: оцінка ефективності механізмів страхування, хеджування та гарантування ризиків у зміцненні довіри міжнародних партнерів; формування інституційної взаємодії між державними, приватними та донорськими структурами у межах змішаного фінансування; виявлення взаємозв'язку між впровадженням ESG-інструментів і репутаційним капіталом підприємства; обґрунтування системної моделі фінансово-інвестиційного механізму, що поєднує фінансову результативність та нематеріальні активи (довіру, відповідальність, імідж).

Це визначає наукову новизну подальших досліджень, спрямованих на побудову інтегрованої моделі управління фінансовими потоками, ризиками та репутаційними детермінантами розвитку бізнесу.

Мета статті: аналіз фінансово-інвестиційних механізмів як інструментів підвищення ділової репутаційної привабливості українських підприємств для європейських партнерів, а також оцінка їхнього впливу на інтеграцію вітчизняних підприємств у міжнародні ринки.

Виклад основного матеріалу. Сучасні тенденції розвитку світової економіки свідчать про те, що успіх підприємства на міжнародному ринку дедалі більше визначається не лише якістю продукції чи рівнем конкурентоспроможності, а й діловою репутаційною привабливістю. Для

українських підприємств цей чинник набуває особливого значення в контексті інтеграції до європейського економічного простору, де прозорість, корпоративна відповідальність і дотримання стандартів сталого розвитку є базовими критеріями партнерства. Відповідно, завдання підвищення ділової репутаційної привабливості українського бізнесу для європейських партнерів потребує системного підходу, який поєднує фінансові, управлінські та інституційні аспекти.

Одним із ключових інструментів досягнення цієї мети виступає фінансово-інвестиційний механізм, який забезпечує узгодження інтересів суб'єктів господарювання, інвесторів, державних і міжнародних фінансових інституцій, а також сприяє формуванню довіри через прозорість фінансових потоків і ефективне управління капіталом. Саме через ефективно побудований фінансово-інвестиційний механізм підприємства отримують змогу не лише залучати ресурси, а й підвищувати власну ділову репутацію, демонструючи відповідність європейським стандартам корпоративного управління, екологічної та соціальної відповідальності.

У науковій літературі поняття «фінансово-інвестиційний механізм» має різні трактування, які відображають багатомірність цього явища. Так, за визначенням Ю. Ус, фінансово-інвестиційний механізм – це «частина фінансового механізму, що відповідає за формування грошових фондів та їх використання у діяльності підприємства у формі інвестицій» [1, с. 52].

У науковій статті М. Ігнатенко, Л. Леваєвої, А. Заболотнього відзначається, що «фінансово-інвестиційний механізм охоплює всі аспекти фінансування, включаючи залучення інвестицій, управління фінансовими ресурсами та бюджетування» [2, с. 78].

А. Іващенко під фінансово-інвестиційним механізмом розуміє «сукупність інструментів та важелів впливу фінансового та інвестиційного характеру» [3, с. 10].

Подібну позицію висловлюють Л. Гришина, П. Карась, В. Ільницький, які відзначають, що «фінансово-інвестиційний механізм являє собою сукупність фінансових методів, інструментів, важелів, які використовуються у системі організації, регулювання і планування фінансових відносин для досягнення інвестиційних цілей» [4, С. 142].

Узагальнюючи вищенаведені підходи, можна констатувати, що фінансово-інвестиційний механізм є багатокомпонентною системою, у якій поєднуються економічні, організаційні, фінансові та інституційні елементи, спрямовані на забезпечення ефективного руху капіталу в межах

стратегічних пріоритетів розвитку підприємства. У цьому контексті доцільно трактувати фінансово-інвестиційний механізм не лише як сукупність інструментів залучення та використання фінансових ресурсів, а як інтегровану систему управління капіталом, що формує передумови стійкого розвитку та підвищення ринкової вартості суб'єкта господарювання.

На нашу думку, фінансово-інвестиційний механізм має розглядатися як дієвий інституційно-організаційний комплекс, що забезпечує узгодження інтересів підприємства, інвесторів і держави через використання фінансових інструментів, механізмів страхування, стимулювання та контролю. Водночас він виконує не лише функцію акумулювання інвестиційних ресурсів, а й стає механізмом трансформації фінансової стабільності у ділову репутаційну привабливість.

У сучасних умовах глобалізації ринків і європейської інтеграції важливо підкреслити, що фінансово-інвестиційний механізм підприємства може і повинен відігравати ключову роль у формуванні його репутаційного капіталу. Для українських підприємств, які прагнуть зміцнити свої позиції на європейських ринках, саме прозорість фінансових потоків, ефективне управління інвестиційними проектами, наявність гарантій захисту інвесторів стають визначальними чинниками партнерської довіри.

Отже, під фінансово-інвестиційним механізмом підвищення ділової репутаційної привабливості підприємства доцільно розуміти сукупність фінансових, інвестиційних, організаційно-правових та інформаційно-аналітичних інструментів, спрямованих на забезпечення прозорості, ефективності та стійкості діяльності підприємства, що підвищує рівень довіри європейських партнерів. Такий механізм функціонує на перетині фінансової ефективності та нематеріальних активів, зокрема корпоративної репутації, формуючи синергійний ефект сталого розвитку.

Для більш повного розкриття сутності зазначеного механізму необхідно розглянути його основні складові, що забезпечують результативну взаємодію фінансових інструментів, інституційних стимулів і управлінських рішень у процесі підвищення репутаційної привабливості підприємства (табл. 1).

Гарантійні механізми та механізми розподілу ризиків є основою для зменшення невизначеності з боку інвесторів. Надання гарантій на часткове покриття політичних, кредитних або воєнних ризиків – через державні або міжнародні інституції – свідчить про відповідальність і здатність підприємства управляти ризиком. В Україні вже діють моделі

Складові фінансово-інвестиційного механізму підвищення ділової репутаційної привабливості українських підприємств

№ з/п	Складові фінансово-інвестиційного механізму	Економічний зміст і фінансові інструменти	Інституційні учасники / джерела підтримки	Очікуваний репутаційний ефект для підприємств
1	2	3	4	5
1	Гарантійні механізми та механізми розподілу ризиків	Надання гарантій на часткове покриття політичних, кредитних або воєнних ризиків; портфельні та проєктні гарантії для малого бізнесу і великих проєктів	Фонд ЄС для сталого розвитку, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Міжнародне агентство гарантій інвестицій, державні гарантії України	Підвищення довіри інвесторів; зниження вартості капіталу; формування іміджу фінансово надійного партнера
2	Змішане фінансування	Поєднання коштів із різних джерел: державних, приватних, міжнародних донорських чи грантових, для фінансування проєктів із соціальним, інфраструктурним або екологічним ефектом з метою покриття частини ризику	Інвестиційна платформа України, Європейський Союз, Європейський інвестиційний банк, донорські фонди, уряд України	Підтвердження «європейської акредитації» проєктів; посилення довіри до фінансової стабільності підприємства
3	Фонди приватного та інституційного капіталу	Створення фондів спільних інвестицій, залучення приватного й венчурного капіталу; розвиток локальних інвестиційних платформ	Європейський банк реконструкції та розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, українські й європейські інвестиційні фонди, Національний банк України	Поява великих стратегічних інвесторів; формування позитивного іміджу підприємства на міжнародному ринку капіталу
4	«Зелені» та соціальні фінансові інструменти	Випуск «зелених облігацій», надання кредитів, пов'язаних з показниками сталого розвитку, еко-кредитування, оцінка відповідності екологічним, соціальним та управлінським стандартам	Європейські банки, рейтингові агентства, національні фінансові інститути, донори «зеленого» фінансування	Позитивний імідж екологічно та соціально відповідального бізнесу; відповідність стандартам Європейського Союзу
5	Страхові та хеджувальні механізми	Страховання політичних, воєнних, кредитних і валютних ризиків; експортно-кредитне страхування	Багатосторонні агентства з гарантування інвестицій, експортно-кредитні агентства, українські страхові компанії	Репутація керованого ризику; довіра партнерів через наявність професійного ризик-менеджменту
6	Прозора звітність і аудиторський супровід	Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності; незалежного аудиту; публікація звітів щодо екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG-звітів)	Аудиторські компанії, міжнародні консультанти, державні інституції з технічної допомоги	Репутація прозорості, доброчесності та підзвітності; підвищення рейтингів довіри
7	Корпоративне управління та комплаєнс	Запровадження незалежних рад директорів; антикорупційної політики; ризик-менеджменту; комітетів, які відповідають за формування, впровадження та моніторинг екологічної, соціальної та управлінської політики підприємства (ESG-комітетів)	Організація економічного співробітництва та розвитку, Європейський банк реконструкції та розвитку, українські біржі, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	Підвищення довіри європейських партнерів до корпоративної культури та управлінської зрілості

1	2	3	4	5
8	Державні фінансові стимули	Податкові пільги, компенсації процентних ставок, гранти на технологічну модернізацію	Кабінет Міністрів України, Міністерство економіки, довілля та сільського господарства, міжнародні донори	Формування позитивного іміджу інвестиційно-дружньої юрисдикції; підвищення репутаційного рейтингу країни
9	Публічно-приватні партнерства	Залучення приватних інвестицій у держсектор через концесії, оренду, спільне будівництво	Міністерство економіки, довілля та сільського господарства, місцева влада, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку, приватні девелопери	Репутація стратегічного, системного партнера у великих проєктах з довгостроковими зобов'язаннями
10	Технічна допомога та інституційна підтримка	Програми розвитку компетенцій у фінансовому менеджменті, ESG-звітності, управлінні проєктами	EU Technical Assistance and Information Exchange, EIB Advisory Hub, USAID, GIZ, United Nations Development Programme	Репутаційне зростання через підвищення професійності менеджменту та наближення до європейських стандартів

Джерело: власна розробка авторів на основі [5; 12–18; 20]

державних гарантій як інструмент підтримки інвестиційної діяльності (наприклад, роль державних гарантій в стимулюванні інвестицій розглянуто в статті Ю. Вергелюк, А. Болдової, Н. Москаленко, які під державними гарантіями розуміють «сукупність фінансових відносин, що виникають між гарантом в особі держави, позичальниками та кредиторами, носять ризиковий ймовірнісний характер та знаходять своє відображення у структурі державного боргу країн» [5, с. 70].

Також у цій статті відображено процедуру отримання суб'єктом господарювання державної гарантії для фінансування інвестиційного проєкту, яка передбачає: 1) підготовку інвестиційного проєкту; 2) проходження державної експертизи проєкту; 3) отримання висновку Антимонопольного комітету України; 4) звернення підприємства до відповідного органу (Міністерства фінансів України; Міністерства економіки, довілля та сільського господарства України); 5) погодження залучення підприємством позики [5, с. 70]. На їхню думку, державні гарантії дозволяють активізувати інвестиційну діяльність, забезпечують підтримку стратегічно важливих секторів економіки, сприяють залученню іноземного капіталу та фінансуванню довгострокових інвестиційних проєктів, знижуючи кредитні ризики для інвесторів та позичальників [5, с. 71]. Проте варто враховувати слабкість нормативно-правової бази, процедурні бар'єри й фіскальні обмеження, що стримують ширше застосування. Вважаємо доцільним, щоб підприємства спільно з державними та міжнародними

гарантійними агентствами розробляли модель портфельних гарантій або проєктних гарантій, з розподілом ризику між усіма учасниками.

Змішане фінансування (blended finance), на нашу думку, є ключовим інструментом балансування ризику та залучення капіталу. Комбінування різних джерел фінансування, зокрема, державного, приватного, донорського та грантового, дозволяє покривати частину ризику, роблячи проєкти більш привабливими для приватних інвесторів. Це дає можливість підприємству вийти за межі виключно комерційних джерел і залучати капітали, які з певними гарантіями підтримуються міжнародними донорами чи ЄС. Переконані, що підприємствам доцільно брати участь у платформах blended finance для отримання мультиплікатора інвестиційної довіри. Прикладами таких платформ є: EU Blending Facilities (EIB) [6]; Climate Syndication Platform (CSP) [7]; Luxembourg-EIB Climate Finance Platform (LCFP) [8].

Фонди приватного та інституційного капіталу – ще одна складова, що формує репутаційний імідж. Залучення приватного капіталу через венчурні фонди, спільні інвестиційні платформи або капітальні фонди забезпечує не тільки фінансування, але й експертну підтримку, контроль з боку власників капіталу і, як наслідок, інституційне «маркування» підприємства. Поява стратегічних інвесторів сигналізує ринку, що бізнес пройшов фільтр довіри. В Україні вже існують приклади інвестиційних фондів, які підтримують місцеві стартапи й малі підприємства, зокрема: Ukrainian Startup Fund

(USF) [9]; Angel One Fund [10]; Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAЕF) [11]. Вважаємо, що спрямування фондів із залученням міжнародних партнерів сприятиме зростанню довіри на міжнародних ринках.

«Зелені» та соціальні фінансові інструменти відіграють надзвичайно важливу роль у побудові репутації відповідального бізнесу. Випуск «зелених облігацій» (green bonds), кредити з прив'язкою до показників сталого розвитку (sustainability-linked loans), еко-кредитування (eco-loans) та позики з умовами відповідності ESG-стандартам дозволяють підприємству демонструвати свою прихильність до екологічних і соціальних стандартів. Відзначимо, що ESG-стандарти – це система критеріїв оцінки діяльності компанії за трьома напрямками: E (Environmental) – екологічна відповідальність: раціональне використання ресурсів, скорочення викидів, енергоефективність, управління відходами; S (Social) – соціальна відповідальність: умови праці, права людини, гендерна рівність, взаємодія з громадами; G (Governance) – корпоративне управління: прозорість звітності, антикорупційна політика, незалежність наглядових рад, етика менеджменту.

Доцільно відзначити, що в Україні законодавчо введено механізм випуску «зелених облігацій», про що йдеться у законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [12]. Зауважимо, що зелені облігації запроваджено як окремий підвид цінних паперів, починаючи з 01 липня 2021 року [13]. Переконані, що підприємства, які вчасно інтегрують «зелені» фінансові інструменти, здобуватимуть додаткову конкурентну перевагу та підвищать рівень довіри серед європейських партнерів.

Страхові та хеджувальні механізми є необхідним елементом для управління ризиками. Страхування політичних, кредитних, валютних ризиків, а також хеджування валютних позицій чи експортно-кредитне страхування забезпечують можливість захисту від негативних зовнішніх шоків. Це не лише знижує системний ризик проекту, але й демонструє партнерам, що підприємство має внутрішню стратегію управління ризиком, що підсилює його репутаційний капітал. Про важливість і актуальність страхування ризиків інвестицій в умовах воєнного стану йдеться у статті О. Варченко, О. Драган і К. Ткаченко, оскільки ринок України зазнає значних потрясінь через економічну нестабільність, зростання політичних ризиків та зміни у регуляторному середовищі, що потребує ефективних механізмів захисту капіталу інвесторів, який є ключовим фактором для відновлення економіки [14].

Прозора звітність і аудиторський супровід є важливою ланкою підвищення довіри стейкхолдерів. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, проведення незалежного аудиту, а також публікація ESG та нефінансової інформації створюють імідж відкритості, підзвітності та доброчесності. Українські дослідження підкреслюють, що прозорість ESG-звітності є ключовим фактором для зміцнення довіри до підприємств [15]. На наше переконання, підприємства, які системно розкривають звітність, зможуть підвищити свої рейтинги довіри і отримати кращі умови співпраці з інвесторами.

Корпоративне управління є також одним з основних чинників довіри інвесторів, який передбачає наявність незалежних членів у наглядовій раді та прозорих механізмів контролю, що закріплено в Законі України «Про акціонерні товариства» [16] та низці інших нормативно-правових актів, які регулюють корпоративне управління. Як відзначає Т. Блаженко, діяльність незалежних членів наглядової ради здійснюється на принципах особистої участі, незалежності, колегіальності, заборони суміщення, часткової зайнятості, строковості повноважень [17].

Комплаєнс є елементом внутрішнього контролю, що поєднує юридичні, організаційні та процедурні заходи для забезпечення відповідності законодавству й внутрішнім політикам. Вітчизняні науковці визначають двоцільову функцію комплаєнсу: запобігання нормативним порушенням і посилення репутації підприємства через демонстрацію доброчесності та підзвітності [18].

Рекомендації міжнародних інституцій (OECD, EBRD) та національних регуляторів підтверджують, що модернізація рад директорів, запровадження комітетів з аудиту й ризиків, а також комплаєнс-політики сприяють корпоративній зрілості і підвищенню довіри міжнародних партнерів. На практиці це означає, що інвестиційна привабливість підприємства зростає разом із рівнем впровадження цих механізмів [19].

Державні фінансові стимули (податкові пільги, компенсації процентних ставок, гранти на модернізацію) створюють підтримку на рівні країни і формують позитивне сприйняття країни як інвестиційно-дружньої юрисдикції. Це, в свою чергу, підсилює репутаційний рейтинг країни та сприяє залученню інвестицій на рівні підприємств. Враховуючи, що інвестори часто оцінюють не лише проект, а й країну як середовище, ці стимули мають бути прозорими й прогнозованими.

Публічно-приватні партнерства дають змогу залучати приватні інвестиції у державні проекти через концесії, спільне будівництво й управління.

Такі моделі дозволяють підприємству брати участь у масштабних інфраструктурних ініціативах поряд із державною владою, демонструючи здатність працювати у партнерстві на умовах довгострокової відповідальності [20]. Вважаємо, що участь в успішних проєктах публічно-приватного партнерства значно підвищує репутаційний капітал підприємства як стратегічного партнера.

Технічна допомога та інституційна підтримка є не менш важливою складовою, яка сприяє підвищенню компетенцій управлінських команд, побудові ESG-стратегій, навчанню фінансового менеджменту через донорські програми (USAID, GIZ, EU Technical Assistance тощо). Така допомога не просто додає знань, але й передбачає трансфер стандартів кращих практик. Впевнені, що підприємства, які активно використовують технічну допомогу й інституційні ресурси, матимуть більш високий внутрішній потенціал і зможуть демонструвати відповідність європейським стандартам, що безумовно підсилить їхню ділову репутацію.

Отже, такий системний підхід – коли підприємство одночасно активно взаємодіє з гарантійними чи страхувальними інструментами, впроваджує ESG-звітність, залучає приватний інституційний капітал і користується зовнішньою технічною допомогою – має значний потенціал не лише з погляду фінансової ефективності, але й репутаційної привабливості. З огляду на це доцільно впроваджувати ці складові як частину стратегії системного розвитку підприємства, спрямованого на зміцнення довіри європейських партнерів та формування довгострокових взаємовідносин на принципах прозорості, відповідальності та партнерства.

Висновки. Підсумовуючи результати виконаного дослідження, доцільно відзначити, що фінансово-інвестиційний механізм доцільно розглядати як багатокомпонентну систему, яка інтегрує фінансові, інституційні та управлінські інструменти для забезпечення ефективного руху капіталу та зміцнення репутаційної привабливості підприємства. Його структура охоплює гарантійні та страхові інструменти, механізми змішаного фінансування, участь у фондах приватного капіталу, а також впровадження ESG-практик і прозорої звітності. Репутаційний ефект дії цього механізму виявляється через зростання довіри з боку інвесторів, банківських установ, державних і міжнародних партнерів, що сприяє підвищенню стійкості бізнесу на зовнішніх ринках. Для українських підприємств, які інтегруються у європейський економічний простір, особливого значення набуває дотримання принципів прозорості фінансової звітності, ефективного комплаєнс-контролю, екологічної та соціальної відповідальності. Розроблена система

фінансово-інвестиційного механізму створює основу для формування стратегії довгострокового сталого розвитку, у межах якої поєднуються фінансова ефективність і репутаційний капітал як ключові індикатори міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Література:

1. Ус Ю.В. Структура механізму фінансово-інвестиційної діяльності підприємств авіабудування. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2014. № 5 (29). С. 49–57.
2. Ігнатенко М.М., Леваєва Л.Ю., Заболотній А.О. Механізм та інструменти впровадження інновацій в аграрні підприємства України в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 21. С. 74–79.
3. Іващенко А.І. Фінансово-інвестиційний механізм розвитку малого і середнього бізнесу : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 та 08.00.03. Чернівці, 2021. 42 с.
4. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства : монографія / за ред. Л.М. Савчук, А.В. Череп. Дніпро : Журфонд. 2019. 420 с.
5. Вергелюк Ю.Ю., Болдова А.А., Москаленко Н.В. Роль державних гарантій у стимулюванні інвестиційної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 1. С. 67–72.
6. EU Blending Facilities (EIB) : official site. URL: https://www.eib.org/en/products/mandates-partnerships/eu-blending-facilities/index?utm_source
7. Climate Syndication Platform (CSP) : official site. URL: <https://www.international-climate-initiative.com/en/project/climate-syndication-platform-23-i-497-global-m-climate-syndication-platform>
8. Luxembourg-EIB Climate Finance Platform (LCFP) : official site. URL: https://www.eib.org/files/publications/20230044_luxembourg_eib_climate_finance_trust_fund_en.pdf
9. Ukrainian Startup Fund (USF) : official site. URL: https://usf.com.ua/en/?utm_source
10. Angel One Fund : official site. URL: https://angelone.fund/?utm_source
11. Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEF) : official site. URL: https://umaef.org/?utm_source
12. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
13. Зелені облигації набрали юридичної сили. UAMAP: *Investment. Energy. Efficiency*. 01.07.2021. URL: https://uamap.org.ua/zelenee-obleegaceeyi-nabrali-yuridichnoyi-sili?utm_source
14. Варченко О.М., Драган О.О., Ткаченко К.В. Страхування ризиків інвестицій на фондовому ринку України в період воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2025. № 18. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2025-18-08-05/2025-18-08-05>
15. Павліха Н.В. Впровадження ESG та корпоративної соціальної відповідальності у контексті циркулярної економіки: моніторинг ефективності та проблеми прозорості. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4873>
16. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
17. Блаженко Т. Принципи участі незалежного члена наглядової ради в корпоративному управлінні. *Актуальні проблеми*

вдосконалення чинного законодавства України : Збірник наукових праць. 2024. Вип. 66. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8682/8807>

18. Булкот Г.В., Бугай Н.О. Комплаєнс у системі внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 5. С. 98–102.
19. Gian Piero Cigna, Pavle Djuric, Yarina Kobel & Alina Sigheartau (2017). Corporate Governance in Transition Economies. Ukraine Country Report / European Bank for Reconstruction and Development. URL: https://ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/legal-reform/corporate-governance/sector-assessment/u-w/Ukraine%20SUMMARY%20FINAL%20dec.pdf
20. Шилепницький П.І., Петрова І.П. «Комбіновані» моделі публічно-приватного партнерства для відбудови України. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 2 (68). С. 154–164.
9. Ukrainian Startup Fund (USF) (2024). Available at: <https://usf.com.ua/en>
10. Angel One Fund (2024). Available at: <https://www.angelone.fund>
11. Ukraine–Moldova American Enterprise Fund (UMAEF) (2024). Available at: <https://umaef.org>
12. Verkhovna Rada of Ukraine (2006) Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky [On Capital Markets and Organized Commodity Markets]: Law of Ukraine No. 3480-IV dated 23.02.2006. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
13. UAMAP (2021) Zeleni oblihatii nabraly yurydychnoi syly [Green bonds entered into legal force]. UAMAP: Investment. Energy. Efficiency, 1 July 2021. Available at: <https://uamap.org.ua/zelenee-obleegaceeyi-nabrali-yuridichnoyi-sily>
14. Varchenko O.M., Dragan O.O., & Tkachenko K.V. (2025) Strakhuvannia ryzykiv investytsii na fondovomu rynku Ukrainy v period voiennoho stanu [Insurance of investment risks in the Ukrainian stock market during martial law]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: Ekonomika ta upravlinnia – Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, 18. Available at: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2025-18-08-05/2025-18-08-05>
15. Pavlikha N.V. (2024) Vprovadzhennia ESG ta korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti u konteksti tsyrkuliarnoi ekonomiky: monitorynh efektyvnosti ta problemy prozorstosti [Implementation of ESG and corporate social responsibility in the context of the circular economy: monitoring efficiency and transparency issues]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 68. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4873>
16. Verkhovna Rada of Ukraine (2008) Pro aktsionerni tovarystva [On Joint Stock Companies]: Law of Ukraine No. 514-VI dated 17.09.2008. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
17. Blazhenko T. (2024) Pryntsypy uchasti nezalezhnogo chlena nahliadovoi rady v korporatyvnomu upravlinni [Principles of participation of an independent board member in corporate governance]. *Aktualni problemy vdoshkonalennia chynnoho zakonodavstva Ukrainy – Current Issues of Improving Ukrainian Legislation*, 66. Available at: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/apiclu/article/view/8682/8807>
18. Bulkot H.V., & Buhai N.O. (2024) Komplians u systemi vnutrishnoho kontroliu subiekta hospodariuvannia [Compliance in the internal control system of a business entity]. *Ekonomika. Finansy. Pravo – Economics. Finance. Law*, 5, 98–102.
19. Cigna G.P., Djuric P., Kobel Y., & Sigheartau A. (2017) Corporate Governance in Transition Economies: Ukraine Country Report. European Bank for Reconstruction and Development (EBRD). Available at: https://www.ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/legal-reform/corporate-governance/sector-assessment/u-w/Ukraine%20SUMMARY%20FINAL%20dec.pdf
20. Shylepnytskyi P.I., & Petrova I.P. (2022) “Kombinovani” modeli publichno-pryvatnoho partnerstva dlia vidbudovy Ukrainy [“Combined” models of public-private partnership for Ukraine’s reconstruction]. *Ekonomichniy visnyk Donbasu – Economic Herald of Donbas*, 2(68), 154–164.

References:

1. Us Yu.V. (2014) Struktura mekhanizmu finansovo-investytsiinoi diialnosti pidpriemstv aviabuduvannia [Structure of the financial and investment mechanism of aircraft manufacturing enterprises]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky – Economics and Management of Machine-Building Enterprises: Problems of Theory and Practice*, 5(29), 49–57.
2. Ihnatenko M.M., Levaieva L.Yu., & Zabolotnyi A.O. (2024) Mekhanizm ta instrumenty vprovadzhennia innovatsii v aharni pidpriemstva Ukrainy v suchasnykh umovakh [Mechanism and tools for implementing innovations in Ukrainian agricultural enterprises under current conditions]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: Practice and Experience*, 21, 74–79.
3. Ivashchenko A.I. (2021) Finansovo-investytsiinyi mekhanizm rozvytku maloho i serednoho biznesu [Financial and investment mechanism for SME development]. Doctoral dissertation abstract (08.00.08, 08.00.03), Chernihiv, 42 p.
4. Savchuk L.M., & Cherep A.V. (eds.) (2019) Teoriia ta metodolohiia formuvannia investytsiino-finansovoi stratehii rozvytku sub'iektiv natsionalnoho hospodarstva [Theory and methodology of forming investment and financial development strategies of national economy entities]. Dnipro: Zhurfond, 420 p.
5. Verheliiuk Yu.Yu., Boldova A.A., & Moskalenko N.V. (2025) Rol derzhavnykh harantii u stymuliuванні investytsiinoi diialnosti [The role of state guarantees in stimulating investment activity]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: Practice and Experience*, 1, 67–72.
6. European Investment Bank (EIB) (2024) EU Blending Facilities. Available at: <https://eib.org/en/products/mandates-partnerships/eu-blending-facilities>
7. International Climate Initiative (2023) Climate Syndication Platform (CSP). Available at: <https://www.international-climate-initiative.com/en/project/climate-syndication-platform-23-i-497-global-m-climate-syndication-platform>
8. European Investment Bank (2023) Luxembourg–EIB Climate Finance Platform (LCFP). Available at: https://www.eib.org/files/publications/20230044_luxembourg_eib_climate_finance_trust_fund_en.pdf

Summary. The article reveals the peculiarities of the functioning of financial and investment mechanisms in the system of forming the business reputation attractiveness of Ukrainian enterprises in the process of their integration into the European economic space. The content and structure of the financial and investment mechanism as a multi-component system that combines financial, organizational, legal and institutional instruments of capital and risk management are studied. It is substantiated that the effective combination of financial resources with reputational factors creates the prerequisites for increasing investor confidence and strengthening the positions of enterprises in international markets. The role of state guarantees, insurance of political and credit risks, mixed financing mechanisms, attracting private capital and developing the market of “green” and social bonds in increasing the investment attractiveness of business is specified. It is revealed that

the implementation of the principles of ESG reporting, compliance control and good corporate governance forms the basis for the reputational stability of the enterprise and strengthens its institutional resilience. It is proven that it is the reputational component that becomes the integration link between financial performance and intangible assets, ensuring synergy of economic efficiency and trust of partners. A conceptual approach to the formation of a financial and investment mechanism for increasing reputational attractiveness is proposed, which is based on the principles of transparency, responsible investment, risk management and partnership between the public and private sectors. The practical implementation of this approach will allow strengthening the competitiveness of Ukrainian enterprises, expanding their access to international financial resources and contributing to the formation of a positive image of Ukraine as a reliable, socially responsible and investment-attractive economic partner in the European market.

Keywords: financial and investment mechanism, business reputational attractiveness, state guarantees, ESG financing, risk insurance, compliance, public-private partnership, mixed financing.

Стаття надійшла: 20.08.2025

Стаття прийнята: 15.09.2025

Стаття опублікована: 24.09.2025